

60. ročník

2023/2024

ŠKOLNÍ KOLO

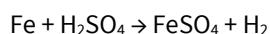
Kategorie C

Teoretická část – Řešení

TEORETICKÁ ČÁST**20 BODŮ****Úloha 1 Modré železo****5,5 bodu**1) **A** – FeSO₄·7H₂O, heptahydrát síranu železnatého**B** – FeO, oxid železnatý**C** – Fe₂O₃, oxid železitý**D** – Fe₂(SO₄)₃, síran železitý*za každý vzorec 0,25 bodu**za každý název 0,25 bodu***celkem 2,00 body**

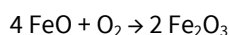
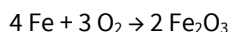
2) Rovnice:

za správnou chemickou rovnicí 0,50 bodu

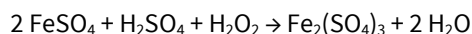
3) Došlo by ke vzniku nerozpustných sloučenin železa, které by zabránily dalšímu rozpouštění železa. Tomuto procesu se říká pasivace.

za správnou odpověď 0,50 bodu

4) Rovnice:

*za každou správně sestavenou a vyčíslenou rovnicí 0,25 bodu***celkem 0,50 bodu***za chybějící nebo špatné vyčíslení u dané rovnice odečíst 0,10 bodu*

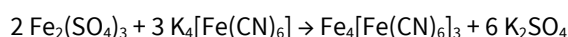
5) Rovnice:

za správně sestavenou a vyčíslenou rovnicí 0,50 bodu*za chybějící nebo špatné vyčíslení odečíst 0,25 bodu*

6) Hexakyanidoželeznatan draselný (lze uznat i hexakvanoželeznatan draselný)

za správný název 0,50 bodu

7) Rovnice:

za správně sestavenou a vyčíslenou rovnicí 0,50 bodu*za chybějící nebo špatné vyčíslení odečíst 0,25 bodu*8) Rez tvoří hydratovaný oxid železitý Fe₂O₃·nH₂O, Fe(OH)₃ či FeO(OH). Stačí uvést jednu ze sloučenin.**za správnou odpověď 0,50 bodu**

Úloha 2 O kom je řeč?

4 body

- 1) 1. europium 2. vanad 3. zinek 4. rtuť 5. samarium 6. chrom 7. uran 8. yttrium

za každou odpověď 0,50 bodu

celkem 4,00 body

Úloha 3 Komplexní komplexy

4 body

- 1) 1. ANO
2. NE. Je tomu přesně naopak.
3. ANO
4. NE. Bývají to d-prvky.
5. NE. Ligandy často mívají i záporný náboj.
6. ANO
7. ANO.
8. NE. Aby vznikla koordinačně-kovalentní vazba, musí do ní ligand poskytnout svůj volný elektronový pár.

za každou odpověď (vysvětlení není nutné) 0,50 bodu, **celkem 4,00 body**

Úloha 4 Zajímavé komplexy

2,5 bodu

- 1) A. tetrahydridohlinitan lithný
B. $(\text{NH}_4)_2[\text{PtCl}_6]$
C. $\text{Na}[\text{Au}(\text{CN})_2]$
D. komplex diammin-dichloridoplatnatý (příp. komplex diammin-dichloroplatnatý)

za každý správný název nebo vzorec 0,50 bodu

celkem 2,00 body

v případě drobné chyby (chybějící spojovník, chybné zdvojení písmen apod.) strhnout 0,25 bodu

body získané za jeden název nebo vzorec nemohou být záporné

- 2) Jedná se o Zieglerovy-Nattovy katalyzátory.

za správnou odpověď 0,50 bodu

Úloha 5 Ferity

4 body

- 1) $\text{BaFe}_{12}\text{O}_{19}$: oxid barnatý BaO a oxid železitý Fe_2O_3
 $\text{SrFe}_{12}\text{O}_{19}$: oxid strontnatý SrO a oxid železitý Fe_2O_3

za každý správně určený ferit 0,25 bodu

celkem 0,50 bodu

- 2) BaO je označen výstražnými symboly nebezpečnosti GHS06 toxické látky a GHS05 korozivní a žíravé látky.

SrO je označen výstražným symbolem nebezpečnosti GHS05 korozivní a žíravé látky.

Větší zdravotní riziko představují ferity s obsahem barya.

za výstražný/é symbol/y u daného oxidu 0,25 bodu

za správně určené větší zdravotní riziko 0,25 bodu

celkem 0,75 bodu

- 3) Výpočet:

$$w(\text{Fe}) = \frac{12 \cdot M(\text{Fe})}{M(\text{SrFe}_{12}\text{O}_{19})} = \frac{12 \cdot 55,85 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}}{1061,82 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}} = 0,6312$$

$$m(\text{Fe}) = w(\text{Fe}) \cdot m(\text{magnet}) = 0,6312 \cdot 10 \text{ g} = 6,312 \text{ g}$$

Hmotnost železa v magnetu je 6,312 g.

za výpočet hmotnostního zlomku železa 0,25 bodu

za výpočet hmotnosti železa 0,25 bodu

za každý numericky správný výsledek 0,25 bodu

celkem 1,00 bod

- 4) Větší hmotnostní zastoupení železa se nachází ve feritu obsahujícím stroncium, neboť má stroncium menší molární hmotnost než baryum. Odpovídají tomu také vypočítané hodnoty, viz výpočty v předchozím úkolu a níže.

Výpočet:

$$w(\text{Fe}) = \frac{12 \cdot M(\text{Fe})}{M(\text{BaFe}_{12}\text{O}_{19})} = \frac{12 \cdot 55,85 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}}{1111,53 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}} = 0,6030$$

za správnou odpověď 0,25 bodu

za správné vysvětlení či výpočet 0,50 bodu

celkem 0,75 bodu

- 5) oxid železnato-železitý

za správný název 0,50 bodu

- 6) Fe₃O₄ vykazuje magnetické vlastnosti. Minerál se nazývá magnetit.

za určení magnetických vlastností 0,25 bodu

za název minerálu 0,25 bodu

celkem 0,50 bodu